

ROLUL BIBLIOTECII ÎN ASIGURAREA INFORMAȚIONALĂ A DOCTORANZILOR

Natalia CHERADI

Comunicarea științifică reprezintă totalitatea tipurilor de comunicare profesională în comunitatea academică, unul dintre principalele mecanisme de dezvoltare a științei, metodă de interacțiune dintre cercetători și de evaluare a rezultatelor cercetărilor. În prezent, comunicarea științifică este supusă unor schimbări semnificative. Biblioteca științifică – ca un segment al comunicării științifice – nu poate să rămână în afara schimbărilor în structura fluxului de informații științifice.

Pentru a înțelege mai bine tendințele și practicile în comunicarea științifică prin intermediul bibliotecii, Biblioteca Științifică a ASEM a realizat o cercetare de natură calitativă, cu tema: *Doctoranzii și procesul de cercetare științifică: rolul bibliotecii*. Studiul reprezintă o activitate în cadrul Proiectului „Dezvoltarea noilor servicii informaționale pentru învățământul economic superior din Moldova”, finanțat de Fundația EURASIA, realizat în parteneriat între Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea din Bergen [1].

Obiectivele cercetării:

- analiza particularităților consumului informațional al doctoranzilor;
- determinarea tipurilor de resurse informaționale necesare pentru procesul de producție științifică;
- identificarea problemelor legate de procesele de obținere, prelucrare și de analiză a informațiilor științifice;
- studierea gradului de conștientizare a necesității utilizării etice a resurselor informaționale și de citare a surselor;
- validarea cunoștințelor și a atitudinii doctoranzilor referitor la politica Accesului Deschis în instituție;
- determinarea rolului bibliotecii științifice în procesul de activitate științifică.

În cadrul studiului, a fost utilizată metoda focus-grup, la care au participat 12 doctoranzi (câte 6 participanți în două etape, mai 2014). Participanții la cele două focus-grupuri, care au luat parte la discuții, își fac studiile de doctorat în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova. Vârsta medie a respondenților este de aproximativ 30 de ani. Grupurile au fost formate după cum urmează: primul grup – doctoranzii de la anul doi de studii, al doilea grup – doctoranzii de la anul trei de studii, din diferite domenii ale științei economice. În timpul interviului, participanților le-au fost adresate mai multe întrebări, care dezvăluie diferite aspecte ale activității științifice a doctoranzilor și a rolului bibliotecii științifice în procesul de cercetare științifică a doctoranzilor. Unele aspecte ale servirii acestei categorii de utilizatori au fost elucidate în alte două cercetări din cadrul bibliotecii [2; 3].

Analiza rezultatelor studiului a demonstrat următoarele:

- Cercetarea științifică este un proces complex, împovărat cu problemele de creștere continuă a volumului de informații și complexitatea căutării de informații relevante.
- Tendințele actuale de dezvoltare a științei și a societății, dezvoltarea tehnologiilor informaționale influențează comunicarea științifică, schimbă strategiile de cercetare.
- Biblioteca universitară are misiunea de a contribui la optimizarea strategiilor de distribuire a informației științifice în mediul academic, folosind cele mai noi tehnici și tehnologii informaționale, tehnici de management și marketing în scopul maximizării satisfacerii nevoilor informaționale ale comunității științifice.
- Obiectivele de bază ale activității doctorandului sunt formarea abilităților de analiză și sinteză, realizarea produselor științifice de calitate, dezvoltarea creativității și originalității, orientarea internațională și integritatea. Doctorandul dorește să devină un cercetător competitiv, să poată identi-

fica noutățile științifice și să aplice teoria în practică, să susțină cu succes teza de doctorat.

- Au fost identificate problemele cu care se confruntă tinerii cercetători în cadrul studiilor de doctorat: selectarea celor mai relevante informații, realizarea cercetărilor de teren, conceptualizarea viziunii proprii și soluționarea problemelor, accesul la cercetările și publicațiile din străinătate.

- În procesul de cercetare științifică, doctoranzii selectează informațiile pe baza criteriilor de actualitate, relevanță, precizie, veridicitate, limbă, autoritate editorului/autorului etc. Doctoranzii rareori folosesc indexul de citare în elaborarea publicațiilor.

- Doctoranzii participă activ în combaterea plagiarismului și lipsei de onestitate academică, care se manifestă în procesul de predare, atunci când studenții sunt consultați la elaborarea proiectelor, tezelor de an și de licență, la pregătirea comunicărilor și prezentărilor la forurile științifice studențești.

- Respondenții au menționat ce este mai important pentru ei, atunci când doresc să facă publice rezultatele cercetării: tematica publicației, conformitatea ei cu tema de cercetare, prestigiul publicației (dacă este cotate în bazele de date științifice autorizate), limba în care se solicită să fie prezentată informația.

- Doctoranzii nu cunosc suficient politicile privind Accesul Deschis. Participanții la dezbateri nu au experiență de publicare în edițiile cu Acces Deschis, nimeni nu a folosit repozitoriul instituțional IREK pentru prezentarea rezultatelor cercetărilor științifice.

- Doctoranzii apreciază înalt rolul pe care îl joacă biblioteca științifică în ghidarea lor pe parcursul procesului de regăsire a informațiilor, sprijinul oferit în accesarea bazelor de date științifice autorizate, instruirea privind utilizarea produselor informaționale noi, consilierea la redactarea referințelor bibliografice și citărilor pentru publicații etc.

- Au fost înaintate sugestii și propuneri privind dezvoltarea website-ului bibliotecii: ameliorarea accesului la resursele online full text, extinderea și diversificarea serviciilor electronice, optimizarea accesului la catalogul electronic, crearea bibliotecii digitale, prezentarea informațiilor de pe site în limbile română, engleză și rusă.

Analizând discuțiile în cadrul focus-grupurilor, pot fi formulate unele *direcții de îmbunătățire* a asistenței informaționale în procesul de cercetare științifică: perfecționarea continuă a calității serviciilor oferite de bibliotecă și introducerea serviciilor noi; optimizarea activității de promovare a serviciilor de bibliotecă și a resurselor informaționale; perfecționarea activității de instruire a doctoranzilor prin introducerea obligatorie a cursului *Cultura informației*; promovarea valorilor Accesului Deschis la informație; optimiza-

rea comunicării instituționale a tuturor participanților la procesul științific (biblioteca, editura, școala doctorală, departamentul știință).

Rezultatele cercetării vor impulsiona maximizarea satisfacerii nevoilor de informare ale doctoranzilor, îmbunătățirea sistemului de instruire și de informare a acestei categorii de utilizatori și facilitarea promovării cercetărilor științifice din Republica Moldova în comunitatea științifică internațională prin intermediul arhivelor digitale deschise.

Referințe:

1. Dezvoltarea noilor servicii informaționale pentru învățământul economic superior din Moldova www.newinformationservices.wordpress.com.
2. CHERADI, N., RAILEAN, E., KOSTIUCIK, G. Rolul bibliotecii universitare în formarea specialiștilor pentru economia națională. În: *Economica*, 2011, nr.3, p.153-161.
3. CHERADI, Natalia. Studiarea necesităților de formare a utilizatorilor serviciilor informaționale în mediul universitar. În: *Conferința Științifică „Integrare prin cercetare și inovare”*, 26-28 septembrie 2013. Chișinău: Universitatea de Stat din Moldova, 2013, p.40-42.